

Hawliau plant a phwysigrwydd parchu eu lais

Erthygl 3:

Dylai pob sefydliad sy'n ymwneud â phlant bob amser wneud yr hyn sydd orau i bob plentyn.

- Llywodraeth Cynulliad Cymru (1991) - 'All organisations concerned with children should work towards what is best for each child' ac er mwyn wneud hyn, mae yna lawer o bethau i'w sicrhau ac ystyried:
- **Anghenion Unigol** – wrth arsylwi ar blant mae'n rhoi cyfle i ni adnabod beth maent yn gallu wneud ac ar ba lefel datblygiadol maent, wrth hefyd amlygu os oes gan y plentyn unrhyw anghenion ychwanegol. Er mwyn sicrhau ein fod yn wneud yr orau ar ei gyfer yn sefyllfaoedd tebyg, mae'n rhaid i'r gweithwyr allweddol sicrhau eu fod yn gweithio efo'r cymorth proffesiynol sydd ar gael i lleoliadau y flynyddoedd cynnar, fe all rhain cynnwys gweithwyr cymdeithasol, therapydd iaith a lleferydd yn ogystal a pob fath o arbenigwyr eraill.
- **Partneriaeth efo'r Teulu** – Wrth cael partneriaeth dda efo'r teulu, rydym yn gallu cyfarthrebu'n well ac yna mae'r rhieni yn fwy hyderys a chyfforddus yn rhannu ei gofydion am ei plentyn ynghyd a trafod unrhyw problemau a newidiadau a all fod yn cymryd lle adref a all achosi problemau ac efo'r wybodaeth yma, rydym yn ceisio ddelio efo mewn ffyrdd proffesiynol yn dilyn polisiau'r lleoliad ac yna cofio 'the best interests of the child shall be a primary consideration' (United Nations Human Rights, 2019).

Erthygl 19:

Ni ddylech gael eich niweidio a dylech gael gofal a'ch cadw'n ddiogel.

- 'Parties shall take all appropriate legislative, administrative, social and educational measures to protect the child from all forms of physical or mental violence, injury or abuse, neglect or negligent treatment, maltreatment or exploitation, including sexual abuse, while in the care of parent(s), legal guardian(s) or any other person who has the care of the child'. (United Nations Human Rights, 2019).
- Fel gweithwyr allweddol o fewn lleoliad, ddylsem gwybod beth yw'r arwyddion o unrhyw fath o camdriniaeth, ac er mwyn eu sylwedoli, mae'n rhaid i ni arsylwi. Unwaith ein fod yn amau fod rhywbeth o'i le, mae'n allweddol ein fod yn cofnodi ar gyfer tystiolaeth, ac wrth dilyn polisiau'r leoliad, rydym yna yn mynd ymlaen i cyfarthrebu yn pellach.
- Yn ogystal, ni ddylem fod yn cyflwyno plant i niwed o fewn eich leoliad, sicrhewch fod eich leoliadau yn addas ac nid oes genddym mynediad i perygl. 'Gall niwed fod o ganlyniad i digwyddiad uniongyrchol neu fethiant i ddarparu gofal cywir neu y ddau' (Prydain Fawr yr Adran Iechyd, 1999).
- 'Gweithgarwch yw rhywbeth i'w wneud gyda phlant i'w diogelu, nid rhywbeth i'w wneud iddyn nhw' meddai Peter Clarke, a credodd fod rhaid darganfod beth mae plant yn poeni am.

Erthygl 30:

Eich hawl i ddefnyddio eich iaith eich hun.

- Yn ôl cyfrifiad 2011, ni all 8% o'r Deurnas Unedig siarad unrhyw Saesneg neu Cymraeg ac yna 7.7% pellach yn ddweud eu fod braidd yn deall dim (National Statistics, 2011). Efo'r ystadegau yma yn parhau i cynyddu, mae Erthygl 30 y CCUHP yn ein atgoffa fod gan plant yr hawl i defnyddio iaith eu hyn gan cyhoeddi '[children and young people who belong to a minority group have the right to share their culture, language and religion with other people in that group](#)'.
- Efo fwy a fwy o blant yn dod oddi teuluoedd nid yn unig du- Gymraeg, ond hefyd yn methu deall Saesneg ac yna yn ymuno a'n lleolidau Cyfnod Sylfaen, mae'n bwysig ein fod yn cefnogi'r plentyn yn ogystal a'r teulu oherwydd fe all y trawsnewidiad yma fod yn lawer o straen arnynt. Fe all wneud hwn drwy gweithio'n agos gyda'r teulu a'u cynnwys mewn arferion a gweithgareddau er mwyn ceisio integreiddio diwylliannau.
- Yn ôl Demi a Strand, mae tystiolaeth yn dangos fod plant sydd yn dwyieithog neu'n amlieithog a mantais dros y plant sydd yn uniaith gan fod ei datblygiad gwybyddol yn fwy moethus. Felly, fel gweithwyr allweddol, mae angen i ni cynnal systemau ac arferion cyfarthrebu effeithiol efallai gan defnyddio dull sydd yn canolbwyntio ar un unigolyn wrth hefyd cofio i parchu traddodiadau a nodweddion ei hunaniaeth a'i iaith.

Erthygl 31:

Eich hawl i ymlacio a chwarae.

- Erthygl 31 yw un o egwyddorion y CCUHP sydd yn ddatgan fod gan plant yr hawl i ymlacio a chwarae ers y flwyddyn 1991 lle wnaeth ddod mewn i'w le wrth iddynt cyhoeddi '[Mae gan pob plentyn yr hawl i orffwys ac amser i adloniant, i gymryd rhan mewn chwarae a gweithgareddau sydd yn addas ar gyfer oedran ac i gyfranogi yn rhydd yn ei bywydau diwylliannol a'r celfyddydau](#)' (Commisiynydd Plant Cymru, 2018).
- O fewn y cyfnod sylfaen, mae'n holl bwysig fod chwarae yn rhan o bob agwedd o'r dydd a fod eich leoliad yn un ysgogol sydd yn llawn cyfleoedd chwarae cyfoethog. Fel dywedodd Tina Bruce, 'Children feel comfortable and confident when they are playing and consequently feel able to experiment, take risks, question and explore'. Felly mae creu leoliad sydd yn hybu pob fath o chwarae, megis chwarae symbolaidd, ffantasi a sgarmes a llai o eistedd tu ol i bwrdd yn allweddol.
- Yn y flynyddoedd diwethaf mae Estyn wedi bod yn galw am fwy o dysgu o fewn yr awyr agored, syniad sydd wedi ei chymryd oddi Forest schools Scandanavia, maent yn pwysleisio ar y syniad ei fod 'yn rhyddhau plant i dysgu nid trwy rota ond trwy chwarae' (BBC News, 2011).
- Yn ogystal a hyn, mae Erthygl 31 yn pwysleisio'r pwysigrwydd o rhoi rhyddid i plant er mwyn caniatau nhw i ymlacio a gorffwys pan mae angen. Er mwyn fod hyn yn bosib, fel ymarferwyr blynyddoedd cynnar, mae angen sicrhau fod eich leoliad yn galluogi y cyfle, ac ffyrdd perffaith o hyn yw i creu ardal tawelwch lle mae plant yn gallu encilio i, fe all hwn cynnwys tee-pee's, beanbags, goleuadau 'fairy' ac yn y blaen.
- Wrth gweithio o fewn leoliad efo blant, rydym yn gyflym yn dysgu nad yw pob plentyn a mynediad i pethau sydd efallai yn arferol i plant eraill, ac yn anffodus all dwy o'r bethau yma cynnwys yr gallu i ymlacio digon ynghyd a'r cyfle i chwarae. Felly efo Erthygl 31 yn chwarae rôl fawr tu fewn i leoliadau flynyddoedd cynnar ac ein swydd ni yw i sicrhau fod hyn yn bosib.

Rhestr Cyfeirnod: (Cyflwyniad a Papur briffio)

BBC (2011) *Estyn calls for more outdoor learning in Welsh schools*. Ar Gael: <http://www.bbc.co.uk/news/uk-wales-politics-14793794> (Accessed: 13eg o Mai 2019).

CCUHP (2019) *Hawliau Plant – Comisiynydd Plant Cymru*. Ar Gael: <https://www.complantcymru.org.uk/ccuhp-hawliau-plant/ccuhp-hawliau-planthttps> (Accessed: 13eg o Mai 2019).

Children and Young People's Commissioner (2019) *UNCRC: Article 30*. Ar Gael: <https://www.cypcs.org.uk/rights/uncrcarticles/article-30> (Accessed: 12eg o Mai 2019).

Comisiynydd Plant Cymru (2018) *Spotlight Report – Article 31*. Ar Gael: <https://www.childcomwales.org.uk/wp-content/uploads/2018/04/Play-FINAL.pdf> (Accessed 13eg o Mai 2019).

National Statistics (2011) *Language in England and Wales*. Ar

Gael: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/culturalidentity/language/articles/languageinenglandandwales> (Accessed: 12eg o Mai 2019).

SNAP Cymru (2015) *Polisi Amddiffyn Plant ac Oedolion Agored i Niwed o fewn Darpariaeth Hyfforddiant SNAP Cymru*. Ar Gael: <http://www.snapcymru.org/wp-content/uploads/2015/09/Children-and-Vulnerable-Adult-Training-Policy-W.pdf> (Accessed 15eg o Mai 2019).

United Nations Human Rights (2019) *Convention on the Rights of the Child*. Ar Gael: <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages> (Accessed: 14eg o Mai 2019).